

Universitätsbibliothek Wuppertal

Codicis Dn. Ivstiniani Sacratissimi Principis P.P. Avg. Repetitæ prælectionis Libri XII

Justinian <I., Byzantinisches Reich, Kaiser>

Frankofurti ad Moenum, M D LXXXVII.

Canones sanctorum et venerandorum apostolorum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1733)

CANONES SANCTORVM ET VENERANDORVM APOSTOLORVM.

hi canones non obtinet in Gallia Imbert. 3. Inst. 1.

Per Clementem a Petro apostolo Roma ordinatum episcopum, in unum congesti.

Gregorio Haloandro interprete.

alia extat editio Canonum apud Photium & Balsamonem, huic in multis dissimilis.

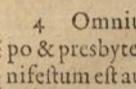

Piscopus a duobus aut tribus episcopis ordinatur.

2 Presbyter ab vno episcopo ordinatur, item diaconus, & reliqui clerici.

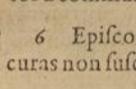
3 Si quis episcopus aut presbyter, praeter ordinationem Domini, quam de sacrificio instituit, alia quaepra, puta aut mel, aut lac, aut pro vino siceram, aut confecta quaedam, aut aues, aut aliqua animalia, aut legumina supra altare obtulerit: vt qui contra ordinationem Domini faciat, deponitor: excepto nouo frumeto, & vna oportuno tempore. Praeterea licitum non esto aliud quippiam admouere ad altare, quam oleum in candelabrum, & incensum oblationis tempore.

De ordinatione presbyteri & clerici.

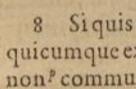
4 Omnium aliorum pomorum primitiae episcopo & presbyteris domum mittuntur, non super altare. Manifestum est autem, quod episcopus & presbyteri inter diuifibat a populo aconos & reliquos clericos eas diuidunt.

Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, vxorem suam praetextu religionis non abiicit: si abiicit, segregator a communione: si perseverat, deponitor.

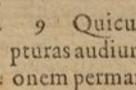
5 Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, vxorem suam praetextu religionis non abiicit: si abiicit, segregator a communione: si perseverat, deponitor.

Episcopus, aut presbyter, aut diaconus seculares curas non suscipito: alioqui deponitor.

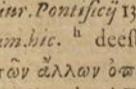
6 Episcopus, aut presbyter, aut diaconus seculares curas non suscipito: alioqui deponitor.

Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, sanctum diem paschae ante vernum aequinoctium cum Iudaeis celebrauerit: deponitor.

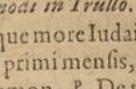
7 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, sanctum diem paschae ante vernum aequinoctium cum Iudaeis celebrauerit: deponitor.

Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut quicumque ex sacerdotali consortio, oblatione facta, non communicauerit: causam dicito. Et si bona ratione subnixta sit, veniam promeretur. Sin minus dixerit, a communione excluditor, tanquam qui populo auctor offensionis fuerit, mota contra eum suspitione qui obtulit.

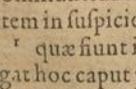
8 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut quicumque ex sacerdotali consortio, oblatione facta, non communicauerit: causam dicito. Et si bona ratione subnixta sit, veniam promeretur. Sin minus dixerit, a communione excluditor, tanquam qui populo auctor offensionis fuerit, mota contra eum suspitione qui obtulit.

Quicumque fideles ecclesiam ingrediuntur, & scripturas audiunt, neque apud preces & sanctam communionem permanent, eos tanquam qui ordinis in ecclesia perturbacionem inducant, a communione arceri oportet.

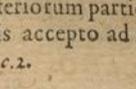
9 Quicumque fideles ecclesiam ingrediuntur, & scripturas audiunt, neque apud preces & sanctam communionem permanent, eos tanquam qui ordinis in ecclesia perturbacionem inducant, a communione arceri oportet.

Oblationem pro defunctis Graeci θανόνια vocant Balsamonem. deest huius capituli initium apud Balsamonem.

10 Oblationem pro defunctis Graeci θανόνια vocant Balsamonem. deest huius capituli initium apud Balsamonem.

De primitiis vide Duarenum 7. de beneficijs 2. Rebuffum in tractatu de decimis quas. v. num. 17. Vigel. 3. method. Pont. 13. inter quos & a quibus primitiae diuidebantur.

11 nisi cesset, idque more Iudaico. Iubet ergo Canon, Pascha celebrari post XIII. luna primi mensis, id est Marcij & c. 76. Concilij Carthaginensis, Balsamonem. De poena episcopi, presbyteri & Diaconi communioni adstantis, nec tamen communicantis. Haec verba satis indicant hic agi de episcopis, presbyteris, diaconis & similibus personis offerenti non communicantibus. Videntur enim recusantes communionem, offerentem in suspensionem aliquam trahere. huc facit Canon. 2. synodi Antioch. quae sunt in sancta celebratione. Balsamonem. c. 2. synodi Antioch. negat hoc caput pertinere ad vespertinas & matutinas laudationes. De laicis precibus & communioni adstantibus, & ad finem vsque non permanentibus & d. Canon. 2. synodi Antioch. Communicationis loco excogitatum fuit ἀντίδορον, ad eorum vtilitatem qui sanctorum mysteriorum participes esse non possunt: vt Antidoro de manu sacerdotis accepto ad finem vsque communionis perseverarent. Balsamonem ad d. c. 2.

10 Si quis cum excommunicato, licet in domo, preces coniunxerit: iste communionem priuator.

11 Si quis cum deposito clerico vt cum clerico preces coniunxerit, deponitor & ipse.

12 Si quis clericus, aut laicus a communione segregatus, seu nondum in communionem receptus, ad aliam profectus ciuitatem, sine comendatitiis literis receptus fuerit: a communione excluditor tam qui receperit, quam qui receptus est. Si excommunicatus fuerit, in longius illi tempus excommunicatio protenditor.

13 Episcopo, qui parochiam suam dereliquerit, alteri insilire nefas esto, licet a pluribus ad hoc compellatur: nisi rationabilis aliqua causa subsit, quae hoc ipsum facere vi adigat, nempe quod plus lucri & vtilitatis his qui illic constituti sunt, verbo pietatis conferre possit. neque qui hoc tamen a se ipso, sed multorum episcoporum iudicio, excommunicato nemo.

14 Si quis presbyter, aut diaconus, aut quicumque prohibetur tandem de clericorum consortio, relicta parochia sua, in aliam concesserit, & omnino transmigracione facta id est quidpraeter voluntatem sui episcopi in alia parochia moram piam clericam traxerit: hunc iubemus, ne porro in ministerio publico sit ecclesiae, maxime si accersente ipsum episcopo eius tale agere: redire contemnat. peruerso illic ordine perseverans, vt & ita Balsamonem tamen ibi locorum in communionem admittitor. mon intelligit.

15 Quod si episcopus, ad quem accesserint, pro nihilo reputata vacationis a ministerio ecclesiastico poena, eo inquit quae contra eos definita est, ipsos vt clericos susceperit: a quo cum alio communione excluditor, vt peruersi ordinis magister.

16 Qui post baptismum duabus implicatus fuit nuptiis, aut concubinam habuit: is episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut denique in consortio sacerdotum depositus esse non potest.

17 Qui viduam duxit, aut diuortio separatam a marito, sed excommunicatio.

Canoniarum epistolarum aliae sunt... Balsamonem ad Nouell. Instin. 6. c. 3. Gerardum Rodolphum Grauiensium lib. de literis canonicis, formatis, pacificis, commendatitijs ac dimissorijs quibus in Ecclesia primitiua sancti patres & c. sunt. Canon. 16. synodi Niscen. quo verbo Balsamon translationem quae fit iustus de causis non intelligit, nisi quis, inquit, vellet reprehendere Gregorium Theologum & alios, qui ex episcopatibus translati sunt in sedem Constantinopolitanam & alias sedes patriarchales. Quid si cui permittatur ab Imperatore extra suam dioecesim σήμερον? recte id permitti ait Balsamonem. eiusque dimissoriam canon. 17. synodi in Trullo. Balsamonem excipit Constantinopolitanam & Carthaginensem. Cur ita? quia inquit Balsamon omnia peccata per baptismum eluuntur. Balsamonem ad dist. 33. c. si quis post l. 3. §. 4. C. de sum. trinit. Balsamonem ad dist. 34. c. si quis viduam.

50 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut quiuis omnino de sacerdotali consortio, nuptijs, & carnibus, & vino abstinuerit: non propterea quo mens ad cultum pietatis reddatur exercitior, sed propter abominatorem: oblitus, quod omnia pulchra valde, & quod scuo ciborum masculinum & femininum Deus creauit hominem, sed diffusu & Lucam famationibus laceffens creationem Dei vocat ad calumnia: aut corrigitor, aut deponitor, & ex ecclesia reijcitor. Coloff. 2. de tor. Confimiliter & laicus.

51 Si quis episcopus, aut presbyter, eum qui a peccato reuertitur, non recipit, sed reijcit: deponitor, eo quod fine & 1. Cor. Christum offendat, qui dixit, ob vnum peccatorem, qui resipiscat, gaudium oboriri in caelo.

52 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus corde tolerandis & vino festiuis diebus non vtatur, idq; per abominatorem, non propter exercitiorum ad cultum pietatis, deponitor: tanquam qui cauterio notatam habeat conscientiam, & multis author fit offendiculi.

53 Si quis clericus in caupona cibum capere deprehensus fuerit, a communione excluditor: excepto tamen eo, qui necessario in itinere in commune diuenterit hospitium.

54 Si quis clericus episcopum contumelia affecerit, deponitor: principi enim populi tui non maledices.

55 Si quis clericus contumelia affecerit presbyterum, aut diaconum: a communione segregator.

56 Si quis mancum aut mutum surdumve, aut cecum, aut cum cui vitiosus inaccessus est, subsannauerit: a communione priuator. confimiliter & laicus.

57 Episcopus, aut presbyter, qui negligentijs circa clerum vel populum agit, neque in pietate eos erudit, a communione segregator. Si vero in ea socordia perseuerauerit, deponitor.

58 Si quis episcopus, aut presbyter, clerico ex inopia laboranti necessaria non suppeditauerit, a communione reijcitur. sin perseuerat, deponitor, vt qui fratrem suum necauerit.

59 Si quis falso in scriptis impiorum libros, tanquam sacros in ecclesia ad populi & cleri corruptionem publicauerit: deponitor.

60 Si accusatio contra fidelem instituat de fornicatione, aut adulterio, aut quactumq; alia actione prohibita, & conuictus fuerit: in clerum non perducitor.

61 Si quis clericus per metum humanum, vel Iudaei, vel Graeci, vel haeretici, negauerit, siquidem nomen Christi, ab ecclesia reijcitor: si vero nomen clerici, deponitor. praenitentia tamen ductus, vt laicus recipitor.

62 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut omnino quicumq; ex sacerdotali consortio, comederit carnes in sanguine animae eius, aut a bestijs abreptum, aut suffocatum: deponitor. hoc enim lex prohibuit. Sin vero laicus fuerit: a communione excluditor.

63 Si quis clericus, aut laicus, synagogam Iudaeorum, aut haeticorum conuenticulum ingressus fuerit, vt preces cum illis coniungat: deponitor, & a communione secluditor.

64 Si quis clericus in concertatione aliquem pulsauerit, & vno ictu ac pulsatione interemerit, deponitor, propter temeritatem suam. Sin vero laicus sit, arcetor a communione.

65 Si quis Dominicum diem, aut Sabbatum, vno solo dempto, ieiunare deprehendatur: deponitor. sin laicus, a communione eijcitor.

66 Si quis virginem sibi non desponsatam admortos intelligit, ventres pigros, de quibus & Epistol. ad Tit. 2. Vers. 12. Episcopus dispensator pauperum. De libris impiorum non legendis, & Photium 12. Nomocan. 3. can. 63. synod. in Trullo. vbi conficta martyrum historie prohibentur adde qua scripsi ad l. 6. §. 1. C. de haeticis. Criminis alicuius conuictus, clericus esse non potest. sic ad Diaconatum promouendi ἀνεγκλητοί. 1. Timoth. 3. Vers. 10. eligendus enim episcopus ἀνεπιληπτός. ibid. Vers. 2. l. 42. C. de episcop. l. 34. C. de episcop. aud. Nouell. 6. c. 1. de pena eius qui per metum negauit nomen Christi vel clerici. id est, suffocata & morticina. Leuit. 7. Aetor. 15. adde qua dixi ad Nouell. Leon. 58. de interd. esu sanguinis. nota de esu carnis a bestijs abreptae interdicto. Deut. 22. Christus & Apostoli in Iudaeorum synagogam ingressi. adde Canon. 10. u. 44. §. eod. adde c. 51. synodi in Trullo 28. quast. 1. ca. Nullus. §. canon. 26. §. eod. & Photium 9. Nomocan. 26. seu resurrectionis. Dominico die ieiunari prohibet synodus Gangrensis c. 18. adde can. 15. Petri Alexandrini. Sabbatho non ieiunatur, ne quis Iudaeos videatur imitari. nempe magno Sabbatho, quo Domini corpus exanime in sepulchro iacuerat. de raptu psonae alterius & canon. 11. §. 25. synod. Ancyr. adde epistolam Gregorij Thaurnarum in princ.

vi detinet: a communione suspenditor. Non licitum autem esto ei aliam ducere, sed eam detineto, quam sollicitauit, quamuis paupercula sit.

67 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, secundam ab aliquo ordinationem susceperit: deponitor ipse, quam qui ipsum ordinauit: nisi forte constet ordinationem eum habere ab haeticis. Qui enim a talibus baptizati, aut ordinati sunt: hi neque fideles neque clerici esse possunt.

68 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut lector, aut cantor sacram quadragesimam Paschae, aut quartam feriam, aut pasceuen non ieiunauerit, deponitor: praeterquam si imbecillitate impediatur corporis. Sin laicus sit, a communione priuator.

69 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut omnino quicumque ex clericorum consortio cum Iudaeis ieiunauerit, aut communem festum diem cum ipsis egerit, aut lautia festi, nempe azyma, aut aliud huius generis, ab eis susceperit, deponitor: si laicus, a communione segregator.

70 Si quis Christianus oleum ad sacra gentilium, aut in synagogam Iudaeorum in festis eorum detulerit, aut lucernas incenderit: a communione excluditor.

71 Si quis clericus, aut laicus, ceram aut oleum ex sancta surripiat ecclesia: a communione seiungitor.

72 Vas aureum & argenteum sanctificatum, aut velamen hincumve, nemo amplius in suos vsus assumito. iniquum enim est. Caeterum si quis deprehensus fuerit, excommunicatione mulctator.

73 Episcopum de aliquo per fide dignos accusatum homines, ab episcopis vocari necessarium est. Et si quidem comparuerit, & confessus conuictusve fuerit, censura irrogator ecclesiastica. Si vero vocatus non obtemperauerit, secunda quoque vice vocator, missis duobus ad ipsum episcopis. Quod si per contumaciam ne sic quidem comparuerit: synodus suam contra ipsum pronunciat sententiam, ne quid tergiuersando detrectandoque iudicium lucri facere videatur.

74 In dictionem testimonij contra episcopum haeticus non admittitor. sed neque fidelis, si solus sit. In ore enim duorum aut trium testium consistet omne dictum.

75 Item non oportet episcopum fratri, aut filio, aut alteri cognato, humano gratificari affectu. neque enim ecclesiam Dei conferre debet in haereses. Enimuero si quis id fecerit, irrita permaneto ordinatio: ipse autem excommunicatione percellitor.

76 Si qui oculo defectus, aut obtuso crure existat, & dignus sit, episcopus efficitur. non enim mutilatio corporis ipsum polluit, sed inquinatio animae.

77 Qui vero mutus, surdusve & caecus est, episcopus non efficitur: non quia oblatro corpore est, sed ne ecclesiastica impediantur munia.

78 Si quis daemone habeat, clericus non efficitur: sed neque cum fidelibus preces fundito. Mundatus vero recipitor: & si dignus fuerit, efficitur.

79 Qui ex vita gentili aduenerit, & baptizatus est, aut ex conuersatione praua iustum non est cum protinus promoueri in episcopum. Iniurium enim est, eum qui prius non specimen & documentum de se praebuerit, aliorum doctorem existere, nisi alicubi dono diuinae gratiae hoc fiat.

80 Dicimus, quod non oportet episcopum aut presbyterum publicis se administrationibus immittere: sed vacare & commodum se exhibere vsibus ecclesiasticis. Animum igitur inducito hoc non facere, aut deponitor. Nemo enim potest duobus dominis seruire, iuxta praecipitum Dominicum.

81 Serui si in clerum promouentur citra dominorum voluntatem, hoc ipsum operatur redhibitionem. Si quando vero seruus quoque gradus ordinatione dignus videatur, qualis & noster Onesimus apparuit, & dominus clericus. Haeticus in episcopum testis esse non debet. qua in re eis τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ὄν βύλεται χειροτονεῖν: ita legit Balsamon, cui conuenit can. 23. syn. Antioch. 8. q. 1. c. episc. non licuit. Iustus seu ἐτερόφυλας, aut claudus, episcopus esse potest. Mutus aut surdus non potest in episcopatum eligi. δ δαίμονων ἐκλήθηται. Et hic: non tamē priuatur a communione can. 3. episc. Tim. Alex. aliud est, prohiberi vobis fieri episcopum: aliud ἐξοφύλοσ. hic recenter Christianismo coplantatur. & qua dixi ad Nou. 137. c. 1. §. 6. §. eod. can. 16. synod. Carthagin. & Phot. 8. Nomocan. 13. Nou. Leon. 86. l. 52. C. de episc. De seruis qui sunt clerici. §. l. 37. l. 38. C. de episcop. Nou. 123. c. 17. adde Nou. Leon. 9. 10. 11. & Phot. 1. Nomocan. 36. Potest ex hoc loco argumentum duci, hofce canones Apostolorum esse. sit enim mentio Onesimi in epistola ad Philemonem. Vers. 10.

vel militari-
bus cōmuni-
tatibus Bal-
sam.
^b adde canon.
54. s. eo. & sit.
Si quis Impe-
ratori male-
dixerit: Pho-
tium 9. Nomo-
can. 36. adde
25. act. apost.
vers. 5.
^c σεβάσματα
καὶ ἄγρια βί-
βλια.

consenserint, manuque miserint, & domo sua ablegaue-
rint: efficitur.
82. Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui mili-
tia^a vacauerit, & simul vtrumque retinere voluerit,
tam officium Romanum, quam functionem sacerdotia-
lem: deponitor. Quæ enim Cæsaris sunt, Cæsari: & quæ
Dei, Deo.

83. Quisquis Imperatorem^b, aut Magistratum contu-
melia affecerit, supplicium luito. & quidem si clericus sit,
deponitor: si laicus, a communione remouetur.

84. Sunt omnibus vobis, clericis simul & laicis, vene-
randi^c ac sacri libri: veteris quidem Testamenti, Mosis
quinque, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deute-
ronomium: Iesu filij Naue vnus, Iudicum vnus, Ruth v-

nus, Regnorum quatuor, Derelictorum ex libro dierum
duo, Hester vnus, De Machabæorum gestis tres, Iob vnus:
Psalterium vnus: Solomonis tres, Prouerbia, Ecclesiastes,
Canticum canticorum: Prophetarum duodecim, vnus
Esaia, Hieremiæ vnus, Iezechiel vnus, Daniel vnus. In qui-
ritor autem à vobis extrinsecus, vt adolentes vestri ad-
discant item Sapientiam eruditi Syrach. Nostra verò, hoc
est Noui Testamenti, Euangelia quatuor, Matthæi, Mar-
ci, Luca, Ioannis: Pauli Epistolæ quatuordecim, Petri E-
pistolæ duæ, Ioannis tres, Iacobi vna, Iudæ vna, Clemen-
tis epistolæ duæ, & præceptiones, quæ vobis episcopis per
^a me Clementem in libris octo nuncupatæ sunt, quas om-
nibus publicare non oportet, ob quædam arcana quæ
in se continent: Et actiones nostras apostolorum.

^a Colligere
hinc possis
Clementem
horum cano-
num autho-
rem fuisse:
qua de re di-
cere propter
temporis bre-
uitatem su-
perfedeo.

Canonum Sanct. Apostolorum

FINIS.

